

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din Craiova
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii universitare	Licență, seria 2022-2026
1.6. Forma de organizare	Zi
1.7. Programul de studii	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			Teologie dogmatică ortodoxă			2.2. Cod	D15TOPL777	
2.3. Titularul activităților de curs			IPS prof. univ. dr. Irineu Ion POPA					
2.4. Titularul activităților de seminar/ laborator			Pr. lect. univ. dr. Lucian Zenoviu BOT					
2.5. Anul de studiu	IV	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.7. Regimul disciplinei	DF, DO	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru a activităților didactice)

3.1. Numărul de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp - ore/sapt.					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					2
Examinări					3
Alte activități de cercetare					5
3.7. Total ore studiu individual					58
3.8. Total ore pe semestru					100
3.9. Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	- Cunoașterea triadologiei și antropologiei Bisericii Ortodoxe, precum și a principiilor gnoseologice specifice Răsăritului; - Cunoașterea metodologiei teologice și a principiilor hermeneutice specifice Ortodoxiei.
4.2. de competențe	Operare pe calculator (Word, AI); capacitatea de sinteză și gândire critică.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Cursul se va desfășura în condițiile impuse de lege, urmând procesul de predare și învățare fizic.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	- Sală specială destinată activităților practice; - Sală virtuală pe platforma Google Classroom.

6. Obiectivele disciplinei – rezultate așteptate ale învățării la formarea cărora contribuie parcurgerea și promovarea disciplinei

Cunoștințe	Studentul/Absolventul: - Cunoaștere învățătura de credință a Bisericii Ortodoxe și identifică diferențele dogmatice și canonice; - Înțelege și cunoaște conceptele hristologice, curente și noțiunile specifice hristologiei răsăritene, dintr-o perspectivă cronologică și sistematică; - Cunoaște terminologia și noțiunile generale ale Teologiei Dogmatice, dar și evoluția teologiei românești; - Este familiarizat cu operele Sfinților Părinți și ale scriitorilor răsăriteni care au avut un impact considerabil asupra Teologiei Dogmatice moderne; - Cunoaște principalele tendințe în domeniul soteriologiei și a cosmologiei ortodoxe; - Dobânște perspective transdisciplinare în problematica studiului și cercetării dogmatice.
Aptitudini (Abilități)	Studentul/Absolventul: - Asimilează și își împrăiează temeinic adevărul de credință dogmatic, promovat prin învățătura și în viața Bisericii; - Aplică reguli de muncă organizată și eficientă, dobândește atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională; - Culege informații din medii științifice diverse, adaptând și aplicând aceste valori noi propriei practici liturgice; - Dobândește capacitatea de dialog cu celelalte discipline teologice și ramuri ale științei, în identificarea unei viziuni integratoare.
Responsabilitate și autonomie	Studentul/Absolventul: - Dobândește capacitatea de a distinge adevărul de credință de învățături greșite, respectiv asimilează teoretic și practic adevărul de credință dogmatic, practica liturgică și canonică; - Cunoaște principalele metode de expunere a învățăturii Bisericii; - Își formează capacitatea de a argumenta interdependențele dintre învățătura patristică, expresia liturgică a dogmei și teologia contemporană; - Își formează capacitatea de analiza a problemelor cu implicații pentru Tradiția Bisericii; - Dobândește capacitatea de a argumenta puncte de vedere personale în baza unei analize dogmatice, respectiv de a identifica situații concrete de aplicare a învățăturii răsăritene; - Învăță să folosească corect sursele bibliografice, cu raportare la izvoarele biblice, patristice și filocalice.

7. Conținuturi

7.1. CURS	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1. Introducere în hristologia răsăriteană 1.1. Deosebiri inter-confesionale în abordarea învățării despre Domnul Iisus Hristos; 1.2. Diferențe ale abordărilor hristologiei în spațiul răsăritean; 1.3. Structura cursului și metoda abordării.	față în față (săptămâna 1)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
2. Iisus Mesia potrivit Vechiului Legământ 2.1. Ideea mesianică în Vechiul Legământ; 2.2. Așteptările iudeilor din perioada Mântuitorului; 2.3. Yahve-Ebed Yahve; 2.4. Pregătirea popoarelor pentru venirea Mântuitorului.	față în față (săptămâna 2)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
3. Chivotul Înomenirii Fiului lui Dumnezeu 3.1. Taina Fecioarei este nedespărțită de Taina Întrupării; 3.2. Principiul liturgic de lectură a Scripturilor; 3.3. Maica Domnului și memoria creștină.	față în față (săptămâna 3)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
4. Mărturia nou-testamentară despre Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu înomenit 4.1. Relația dintre Adam cel vechi și Adam cel nou; 4.2. Învățătura sinopticilor despre Hristos; 4.3. Hristologia de sus vs. hristologia de jos.	față în față (săptămâna 4)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
5. Numirile biblice referitoare la Mântuitorul Iisus Hristos și unitatea mărturiei despre Hristos 5.1. Titlurile mesianice; 5.2. Numirile Fiului înomenit; 5.3. Relația dintre shema iudaică și kerygma; 5.4. Nucleul kerygmei ortodoxe.	față în față (săptămâna 5)	Prelegere Materiale didactice imprimare	1 ore

6. Controversele hristologice – perspective istorice și sistematice 6.1. Erezii referitoare la divinitate; 6.2. Eerezii referitoare la trupul Mântuitorului; 6.3. Erezii referitoare la sufletul Mântuitorului; 6.4. Erezii legate de Nașterea din Fecioară; 6.5. Erezii referitoare la unirea ipostatică. Grigorie Palama	față în față (săptămâna 6)	Prelegere Materiale didactice imprimate	1 ore
7. Cristalizarea vocabularului dogmatic în gândirea Părinților 7.1. Hristologia logocentrică; 7.2. Hristologia sofiologică; 7.3. Dificultăți lingvistice și filosofice; 7.4. Hristologia Logos-sarx vs. Logos-anthropos.	față în față (săptămâna 7)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
8. Formularea dogmei hristologice la Sinoadele Ecumenice 8.1. Criza nestoriană și hristologia antiohiană; 8.2. Sf. Ioan Gură de Aur și Sf. Chiril al Alexandriei; 8.3. Formula de la Calcedon și interpretarea ei; 8.4. Monofizitism și monotelism; 8.5. Mărturia călugărilor sciți.	față în față (săptămâna 8)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
9. Chenoza Fiului și receptarea ei în creștinism 9.1. Terminologia și fundamentele scripturistice; 9.2. Etapele chenozei în teologia modernă; 9.3. Antinomiile exprimate de chenoză.	față în față (săptămâna 9)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
10. Unirea ipostatică și mântuirea omului 10.1. Unirea ipostatică: definiție și terminologie; 10.2. Comunicarea însușirilor; 10.3. Îndumnezeirea firii; 10.4. Fecioara Maria este Născătoare de Dumnezeu; 10.5. Lipsa de păcat a Mântuitorului; 10.6. Lui Hristos I se cuvine o singură închinare.	față în față (săptămâna 10)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore

11. Întreita slujire a Cuvântului și vocația creștină 11.1. Semnificația celor trei slujiri în Vechiul Testament; 11.2. Relația dintre cele trei slujiri și lucrarea Domnului; 11.3. Cele trei slujiri și vocația omului nou.	față în față (săptămâna 11)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
12. Răscumpărare și îndumnezeire 12.1. Abordarea protestantă a mântuirii în Hristos; 12.2. Perspectiva ortodoxă asupra răscumpărării; 12.3. Mărturia patristică.	față în față (săptămâna 12)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
13. Hristologia contemporană 13.1. Încadrarea viziunii teologice a Părintelui Stăniloae; 13.2. Particularitățile abordării lui Ioannis Zizoulas; 13.3. Perspectivă comparată asupra scrierilor de hristologie.	față în față (săptămâna 13)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
14. Concluzii	față în față (săptămâna 14)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore

Bibliografie:

BECKER, Joachim, *Messianic expectation in the Old Testament*, Edinburgh, Editura T. & T. Clark, 1980.

BEHR, pr. prof. John, *Formarea Teologiei Creștine*, vol. 1: *Drumul spre Niceea*, traducere de Mihail G. Neamțu, București, Editura Sophia, 2004.

IDEM, *Taina lui Hristos. Viața în moarte*, traducere de Gheorghe Fedorovici, București, Editura Sophia, 2006.

BRIA, pr. prof. Ion, *Iisus Hristos*, București, Editura Enciclopedică, 1992.

CHARLESWORTH, James H., *The Messiah. Developments in Early Judaism and Christianity*, Minneapolis, Fortress Press, 1992.

COMAN, pr. prof. Ioan G., „Și Cuvântul Trup S-a făcut”. *Hristologie și mariologie patristică*, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, 1993.

CULLMAN, Oscar, *The Christology of the New Testament*, translated by Shirley Guthrie and Charles A. M. Hall, Philadelphia, The Westminster Press, 1963.

DUNN, James D. G., *Unity and Diversity in the New Testament – An Inquiry into the Character of Earliest Christianity*³, London, SCM Press, 2006.

EVDOKIMOV, prof. Paul, *Ortodoxia*, traducerea de IPS Irineu Popa, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1996.

GRILLMEIER, Aloys, *Christ in Christian Tradition*, vol. 1: *From the Apostolic Age to Chalcedon (451)*², translated by John Bowden, Atlanta, John Knox Press, 1975.

IDEL, Moshe, *Fiul lui Dumnezeu și mistica Evreiască*, traducere de Maria-Magdalena Anghelescu, București, Editura Polirom, 2010.

LOUTH, pr. prof. Andrew, *Introducere în teologia ortodoxă*, traducere Dragoș Mârșanu, Iași, Editura Doxologia, 2014.

MEYENDORFF, pr. prof. John, *Teologia bizantină*, traducere de pr. conf. Alexandru Stan, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1996.

MITCHELL, Margaret M. și Young (ed.), Frances M., *The Cambridge History of Christianity*, vol. 1: *Origins to Constantin*, Cambridge, Cambridge University Press, 2006.

NEAGA, pr. prof. Nicolae, *Hristos în Vechiul Testament*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2004.

PELIKAN, Jaroslav, *Tradiția creștină. O istorie a dezvoltării doctrinei*, vol. 1: *Nașterea tradiției universale (100-600)*, traducere de Silvia Palade, Iași, Editura Polirom, 2004.

POPA, IPS prof. Irineu, *Iisus Hristos este Același, ieri și azi și în veac*, Craiova, Editura Mitropolia Olteniei, 2010.

STĂNILOAE, pr. prof. Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă (II)*, ediția a IV-a, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2010.

VLACHOS, IPS prof. Ierotheos, *Dogmatica empirică a Bisericii Ortodoxe Sobornicești după învățăturile prin viu grai ale Părintelui Ioannis Romanidis*, vol. I: *Dogmă-Morală-Revelație*, traducere de Tatiana Petrache, Iași, Editura Doxologia, 2014.

7.2. Seminar/laborator	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1. Hristologia Sfântului Justin Martirul și Filosoful	față în față (săptămâna 1-2)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
2. Tratatul Sfântului Atanasie cel Mare despre Întruparea Cuvântului	față în față (săptămâna 3-4)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
3. Hristologia Sfântului Roman Melodul	față în față (săptămâna 5-6)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
4. Sinteza hristologică bizantină: Sfântul Maxim Mărturisitorul	față în față (săptămâna 7-8)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
5. Întruparea Cuvântului și iconografia. Hristologia Sfântului Ioan Damaschinul	față în față (săptămâna 9-10)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
6. Hristologia Sfântului Grigorie Palama	față în față (săptămâna 11-12)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
7. Hristologia Sfântului Justin Popovici	față în față (săptămâna 13-14)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
Bibliografie:			
ICĂ jr., arhid. Ioan, <i>Sfântul Iustin Filozoful-Martir: dosarul autobiografic, hagiografic și liturgic</i> , Sibiu, Editura Deisis, 2011.			
JENKS, Gregory C., <i>The Origins and Early Development of the Antichrist Myth</i> , New York, Walter de Gruyter, 1991, p. 307-56.			
MACLEOD, David J. „The Second «Last Thing»: The Defeat of Antichrist (Rev. 19:17-21)”, în <i>Bibliotheca Sacra</i> , vol. 156 (1999), nr. 623, p. 325-35.			
ROMANIDES, pr. prof. Ioannis, „Original Sin According to St Paul”, în <i>St Vladimir's Theological Quarterly</i> , vol. 4 (1955), nr. 1, p. 5-28.			
SCHONBORN, Christoph, <i>Icoana lui Hristos. O introducere teologică</i> , traducere și prefață de pr. prof. Vasile Răducă, București, Editura Anastasia, 1996.			
SFÂNTUL IOAN DAMASCHINUL, <i>Despre erezii</i> , traducere de Adrian Tănăsescu, Cornel Coman, Cristian Chivu, în: <i>Opere complete I</i> , ediție bilingvă, București, Editura Gândul Aprins, 2015.			
IDEM, <i>Dogmatica</i> , traducere de pr. prof. Dumitru Fecioru, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2005.			
SFÂNTUL IUSTIN MARTIRUL ȘI FILOSOFUL, <i>Dialog cu iudeul Trifon I</i> , traducere de pr. prof. Teodor Bodogae, pr. prof. Olimp Căciulă și pr. prof. Dumitru Fecioru, în coll. <i>PSB</i> , vol. 2, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 1980.			
SFÂNTUL IUSTIN POPOVICI, <i>Omul și Dumnezeu-omul: abisurile și culmile filozofiei</i> ² , studiu introductiv și traducere de pr. prof. Ioan și diac. prof. Ioan I. Ică, București, Editura Sophia, 2010.			
TĂTARU-CAZABAN, Bogdan, <i>Sfântul Martir Iustin Filosoful. O introducere</i> , Sibiu, Editura Deisis, 2011.			

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Temele de curs și seminar propuse sunt subiecte de actualitate în cercetarea fundamentală și aplicativă din domeniul Teologie, disciplina *Teologie dogmatică ortodoxă*. Tematica disciplinei acoperă conceptele majore relevante pentru aplicațiile specifice și pentru standardele comunității academice de profil. Conținuturile de învățare ajută la aprofundarea temeinică a teologiei, răspunzând, prin aceasta, așteptărilor principalilor angajatori ai absolvenților acestei discipline: structurile eclesiale, structurile de asistență socială și structurile din domeniul educației, asigurând și o bună pregătire pentru admiterea la masterat.

9. Evaluare

9. Evaluare			
Tip activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Modul de analiză, sinteză și integrare a informației teoretice	Examen	70%
9.5. Seminar/laborator	Modul de analiză, sinteză și transfer a cunoștințelor teoretice în lucrările de seminar	Examen parțial	30%
		Lucrare de seminar	
		Activitate de seminar	
9.6. Standard minim de performanță			
• Prezența la curs și seminar (cel puțin 50%); • Participare la seminar (cel puțin 30%); • Utilizarea conceptelor teologice fundamentale în realizarea comunicării învățăturii de credință ortodoxă, respectiv capacitatea de susținere a unui dialog teologie-cultură menit reconfigurării religioase a lumii contemporane.			

Data completării

01.10.2025

Titular de disciplină,
IPS prof. univ. dr. Irineu Ion POPA

Semnătura titularului

Titular de seminar,
Pr. lect. univ. dr. Lucian BOT

Semnătura titularului

Data avizării în departament

01.10.2025

Director de departament,
Pr. lect. univ. dr. Mihai Ciurea

Semnătura directorului de departament,